

ZÁKON O DANI Z PŘIDANÉ HODNOTY

DonauMedia

V ceně:

Interaktivní komplet nejnovějšího
znění zákona po všech novelách
s úvodním komentářem posledních
změn a on-line aktualizacím
servisem

SPVSPOLEČNOSTI
PRO VÁSPRODEJ
A ZAKLÁDÁNÍ
SPOLEČNOSTÍ

E-book, bezplatná aktualizace:
Podrobnosti na www.DanoveZakony365.cz

Ekonomický software

POHODA

Souhrnně k posledním změnám v daňové legislativě

Zákon o dani z přidané hodnoty

Zákon o dani z přidané hodnoty byl novelizován třikrát, změny zákonem č. 461/2024 Sb. byly nejrozsáhlejší za poslední roky.

Zákon č. 363/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

- **Charakter novely:** Malá technická.
- **Datum publikování:** 8. října 2021
- **Účinnost novely:** Od 1. ledna 2025
- **Obsah předpisu:** Malá legislativně technická novela ze zákona o dani z přidané hodnoty vypustila z vymezení staveb pro sociální bydlení dětské domovy pro děti do tří let (bývalé kojenecké ústavy) v návaznosti na zrušení umístování těchto dětí v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí od roku 2025.
- **Změněná (případně zrušená nebo vložena) ustanovení:** § 48 odst. 5

Zákon č. 251/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách

- **Charakter novely:** Malá věcná.
- **Datum publikování:** 25. srpna 2023
- **Účinnost novely:** Od 1. ledna 2025
- **Obsah předpisu:** V zákoně o dani z přidané hodnoty byla zrušena nadbytečná zvláštní úprava pro určení dne uskutečnění zdanitelného plnění při vydražení zboží ve veřejné dražbě. Den uskutečnění zdanitelného plnění se určí podle obecného pravidla pro dodání zboží. Při dodání nemovitě věci bude ovšem i v případě dražby nutné respektovat zvláštní úpravu pro dodání nemovitě věci, která je obsažena v § 21 odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty.
- **Změněná (případně zrušená nebo vložena) ustanovení:** § 21; Přechodné ustanovení

Zákon č. 461/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

- **Charakter novely:** Velká věcná i legislativně technická.
- **Datum publikování:** 23. prosince 2024
- **Účinnost novely:** Od 1. ledna 2025, částečně od 1. července 2025, částečně od 1. ledna 2026
- **Obsah předpisu:** Vedle implementačních ustanovení a reakcí na judikaturu Soudního dvora Evropské unie obsahuje novela také změny, jejichž cílem je snaha o další zefektivnění procesu výběru a správy daně z přidané hodnoty a zvýšení právní jistoty dotčených subjektů. Mezi hlavní novinky patří změna kritérií pro plátcovství daně při překročení obratu, zkrácení lhůty pro uplatnění nároku na odpočet, změna parametrů pro zdanění prvního dodání nemovitě věci vč. přesné definice podstatné změny nemovitě věci a změny v definici stavebního pozemku, zrušení pojmu majetek vytvořený vlastní činností a úpravy při opravách daně a základu daně. Kromě toho obsahuje novela také četné formální, terminologické a legislativně technické změny. Hlavní část rozsáhlé novely vstoupila v účinnost od 1. ledna 2025, ale především změny týkající se nemovitých věcí (dodání nemovitých věcí, pravidla pro dobrovolné zdanění nájmu nemovitých věcí, uplatnění sazeb u bytové výstavby) byly odloženy na 1. července 2025. Změny s pozdější účinností než od 1. ledna 2025 nejsou v dalším přehledu uvedeny. Změny v registraci k dani: Nově byl definován obrat v tuzemsku, do kterého se nyní započítávají i bezúplatná plnění typu přemístění zboží do jiného členského státu nebo použití majetku pro účely nesouvisející s ekonomickou činností plátce. Zaveden byl obrátový limit v Evropské unii ve výši 100 000 EUR. Obrat pro registraci plátce k dani z přidané hodnoty se počítá za předchozích dvanáct kalendářních měsíců, ale vždy samostatně za kalendářní rok, tedy vždy 1. ledna znovu od nuly. Registrace je nutná po dosažení obratu 2 000 000 korun od 1. ledna následujícího roku nebo od následujícího dne po překročení obratu 2 536 500 korun, možná je též od následujícího dne po překročení obratu 2 000 000 korun. U registrace a ukončení registrace byla upravena další pravidla, například se nemůže k dani dobrovolně registrovat nespolehlivá osoba. Pro čtvrtletní zdaňovací období byla zvýšena hranice obratu na 15 000 000 korun.

Transpozice úpravy v oblasti zvláštního režimu pro malé podniky: Směrnice o dani z přidané hodnoty umožňuje pro tzv. malé podniky usazené na území členského státu zavést osvobození od uplatňování daně, díky kterému nejsou tyto subjekty zatíženy povinnostmi spojenými se systémem daně z přidané hodnoty. Určení toho, kdo je malý podnik, se děje prostřednictvím stanovení výše limitu pro obrat osoby povinné k dani. Hlavní změnou, kterou novela přinesla, je otevření možnosti čerpat výhod režimu pro malé podniky v tuzemsku i osobám, které jsou usazeny v jiném členském státě (nemají v tuzemsku sídlo). Tedy vedle tuzemského režimu pro malé podniky zavádí tzv. přeshraniční režim pro malé podniky. Dochází ke zrovnoprávnění tuzemských osob povinných k dani s osobami usazenými v jiném členském státě. Do přeshraničního režimu je nutná registrace a splnění podmínky hranice obratu v EU do 100 000 EUR a současně limitu členského státu, kde chce malý podnik tento režim využít.

Transpozice tzv. sazbové směrnice: Stávající znění směrnice o dani z přidané hodnoty (čl. 53 a 54) i zákona o dani z přidané hodnoty (§ 10b) stanovuje místo plnění při poskytnutí služby spočívající v oprávnění ke vstupu na akci v oblasti kultury, umění, sportu, vědy, vzdělávání a zábavy, nebo službu doplňkovou k tomuto vstupu, jako místo, kde se tato akce skutečně koná. Pouze pokud by se jednalo o elektronicky poskytovanou službu osobě nepovinné k dani, stanovilo by se místo plnění v souladu s čl. 58 směrnice a § 10i zákona jako místo, kde se nachází příjemce služby. Aby se zabránilo přesunu zdanění do třetích zemí nebo zemí s nízkým zdaněním v případě virtuální účasti (oprávnění ke vstupu) na kulturní, umělecké, sportovní, vědecké, vzdělávací, zábavní nebo podobné akce, resp. služeb vztahujících se ke kulturním, uměleckým, sportovním, vědeckým, vzdělávacím, zábavním nebo podobným akcím, které jsou přenášeny nebo jinak virtuálně zpřístupňovány, stanoví se místo plnění podle místa příjemce služby takto (i) v případě osoby povinné k dani se použije základní pravidlo podle § 9 zákona, resp. čl. 44 směrnice (tedy nepoužije se úprava § 10b zákona o dani z přidané hodnoty, resp. čl. 53 směrnice), (ii) v případě osoby nepovinné k dani se bude jednat o místo, kde je tato osoba usazena nebo má místo

DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY 2025. E-book v pdf, 2. vydání. Právní stav 1. července 2025.

© 2025 DonauMedia, s. r. o., Tallero 4, Bratislava. Pište nám na e-mail: newsletter@newsletter.cz. Vyrobeno v EU.

Upozornění: Znění textů v této publikaci bylo prověřeno s veškerou dostupnou péčí, vydavatel ani prodejce však nepřebírají žádné záruky za eventuální škody vzniklé jejím použitím a neodpovídají tedy za to, pokud by na základě textů zveřejněných v této publikaci kdokoliiv konal nebo se zdržel konání a v souvislosti s tím mu vznikla jakákoliv škoda materiální nebo nemateriální povahy. Jediným rozhodujícím zněním zákonů v případě pochybností a sporů jsou texty ve Sbírce zákonů. Autorská práva k této publikaci jsou předmětem ochrany podle zákonů ČR a SR a vykonává je výhradně vydavatel. Rozmnožování a šíření jakýmkoliv způsobem celku nebo části této publikace bez výslovného písemného svolení vydavatele je zakázáno. Nerespektování práv vydavatele může vést k soudnímu postihu včetně povinnosti náhrady škody.

V této publikaci byly použity materiály Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, Ministerstva financí ČR a ze Sbírky zákonů.

pobyty (sídlo v případě právnické osoby, místo pobytu v případě fyzické osoby). Daná úprava se vztahuje pouze na kulturní, uměleckou, vědeckou, vzdělávací, zábavní nebo podobnou akci (zároveň nová úprava jakkoli nově blíže nedefinuje, o jaké akce se jedná). Typicky se nová úprava uplatní v případě situací, kdy se akce, která se bude konat fyzicky, bude zároveň živě přenášet. Kromě výše uvedené povinné transpozice sazbové směrnice byla přijata nová pravidla navazující na čl. 101a směrnice o dani z přidané hodnoty obsahující pro státy volitelnou úpravu pro výjimečné situace. Tato úprava umožní osvojit od daně z přidané hodnoty s nárokem na odpočet daně dodání zboží, pořízení zboží z jiného členského státu a poskytnutí služeb souvisejících s tímto zbožím, včetně služeb pronájmu, na které se vztahuje osvobození od daně z přidané hodnoty na dovoz zboží, které je dováženo ve prospěch obětí katastrof na základě rozhodnutí Evropské komise (čl. 51 a násl. směrnice Rady 2009/132/ES), a to na základě nařízení vlády.

Nárok na odpočet daně při registraci plátce: Rozšíření možnosti uplatnění nároku na odpočet daně bylo reakcí na některé problémy aplikační praxe, se kterými se potýkaly zejména obce. Minulé znění § 79 odst. 2 písm. b) se nevztahovalo na případy, kdy osoba povinná k dani uvede pořízený dlouhodobý majetek do stavu způsobilého k užívání až poté, co se stane plátcem. Novela upřesnila dané ustanovení tak, aby zapadalo do logiky možnosti uplatnění daně z přidané hodnoty při registraci k dani z přidané hodnoty, tedy aby možnost odpočtu daně nebyla zablokována tím, že příslušný majetek není ještě dokončen. Vedle původní úpravy daně odstavcem 1 bylo nově v odstavci 2 osobě povinné k dani umožněno uplatnit nárok na odpočet daně u dlouhodobého majetku pořízeného v období pěti let přede dnem, kdy se osoba povinná k dani stala plátcem, pokud se jedná o přijatá zdanitelná plnění (např. dílčí plnění), která se stala součástí pořízeného dlouhodobého majetku, a to do doby, než byl tento dlouhodobý majetek uveden do užívání. K uvedení tohoto pořízeného dlouhodobého majetku do stavu způsobilého k užívání musí dojít v období dvanácti po sobě jdoucích měsíců předtím, než se osoba povinná k dani stala plátcem. Na případy, kdy osoba povinná k dani uvede pořízený dlouhodobý majetek do stavu způsobilého k užívání až poté, co se stane plátcem, se vztahuje § 79 odst. 1. To znamená, že v takovém případě je možné uplatnit odpočet daně na vstupu pouze ze zdanitelných plnění přijatých v období dvanácti po sobě jdoucích měsíců přede dnem, kdy se tato osoba stala plátcem. Stejně principy se použijí např. i u technického zhodnocení provedeného před datem registrace na dlouhodobém majetku již uvedeném do užívání.

Úpravy v oblasti opravy základu daně: Cílem změn v oblasti opravy základu daně z přidané hodnoty bylo přesnější provedení směrnice o dani z přidané hodnoty a promítnutí aktuální judikatury Soudního dvora Evropské unie, jakož i změny vycházející ze správní praxe. Jedná se například o zpřesnění ustanovení § 42 odst. 1, dále o prodloužení lhůty pro opravu základu daně nebo o zavedení povinnosti provést opravu základu daně i pro osoby, které v době provedení opravy základu daně již nejsou plátcí daně nebo identifikované osoby. V rámci zpřesnění a zjednodušení § 42 odst. 1 byl reflektován článek 90 směrnice, který ukládá povinnost opravy základu daně pouze v případech, které mají jasnou vazbu na cenu plnění, tedy pokud dojde ke snížení, zrušení, vypovězení nebo nezaplacení ceny, což je jediné kritérium pro opravu základu daně. Z tohoto důvodu bylo nezbytné navázat opravu základu daně na změnu výše úplaty. Změna výše úplaty zahrnuje i vrácení původní úplaty nebo použití původní úplaty, ze které vznikla plátcí ke dni jejího přijetí povinnost přiznat daň, na úhradu jiného nového plnění. K prodloužení lhůty pro opravu základu daně došlo na základě skutečnosti, že tříletá lhůta pro opravu základu daně stanovená v § 42 odst. 8 neodpovídala požadavkům praxe. Jedná se například o převody nemovitostí, kdy běžně dochází k úpravám základu daně po delší době, než jsou tři roky (například v důsledku odstoupení od smluv pro nesplnění podmínek kupujícím, korekce cen, a to jejich navyšování či snižování v souvislosti s podmínkami uvedenými ve smlouvách atd.). Rovněž i ve stavebnictví se v současnosti při investičních akcích běžně používá délka záruční doby pro reklamaci v rozsahu 60 měsíců a delší. V takovém případě při úspěšné reklamaci a následné úpravě ceny (snížení ceny) by za předchozího znění zákona nebylo možné provést opravu základu daně. Lhůta v délce sedmi let byla zvolena v návaznosti na lhůtu stanovenou pro uchování daňových dokladů, resp. na lhůtu stanovenou pro uchování evidence pro účely daně z přidané hodnoty, tak, aby v případě opravy základu daně v posledním roce sedmileté lhůty měl správce daně dostatečný časový prostor pro eventuální následnou kontrolu a případné doměření daně. Lhůta tří let pro opravu základu daně při přijetí úplaty, pokud se zdanitelné plnění ještě neuskutečnilo, se nezměnila. Povinnost provést opravu základu daně i pro osoby povinné k dani, které v době provedení opravy základu daně již nejsou plátcí daně nebo identifikované osoby, vychází z rozsudku Soudního dvora Evropské unie, podle kterého nelze v souladu s článkem 90 směrnice vázat snížení základu daně na podmínku, aby byl dlužník ke dni dodání zboží nebo poskytnutí služby a ke dni předcházejícímu dni podání dodatečného daňového přiznání registrován jako osoba povinná k dani nebo aby byl věřitel ke dni předcházejícímu dni podání dodatečného daňového přiznání stále registrován jako osoba povinná k dani. Proto bylo do zákona doplněno nové ustanovení, které zavedlo povinnost pro osoby povinné k dani, kterým vznikla povinnost přiznat daň u uskutečněného zdanitelného plnění nebo při přijetí úplaty, pokud se zdanitelné plnění ještě neuskutečnilo, opravit základ daně i v případě, že v době uskutečnění opravy základu daně již nejsou plátcí nebo identifikované osoby. Tato povinnost však byla doplněna pouze pro opravu základu daně, neboť tu zákon o dani z přidané hodnoty považuje za samostatné zdanitelné plnění. Což je rozdíl od opravy výše daně, kde se tato povinnost rovněž aplikuje, avšak se stále jedná o původní daňovou povinnost plátce nebo identifikované osoby a povinnost opravit výši daně i v případě, že plátcem nebo identifikovanou osobu již nejsou registrováni k dani z přidané hodnoty, lze dovodit přímo z § 20 odst. 2 daňového řádu.

Oprava základu daně a odpočtu daně v případě nedobytné pohledávky: I nadále zůstala zachována možnost provedení opravy základu daně ve vyjmenovaných případech. Byla však zkrácena doba uplynulá od vydání prvního exekučního příkazu v příslušném řízení podmiňující provedení opravy základu daně při současném zachování principů, na kterých stávající úprava stojí, tak, aby bylo dosaženo vyšší rovnováhy mezi praktickými požadavky a formami předjímanými zákonem o dani z přidané hodnoty. Podmínky pro provedení opravy základu daně jsou nově splněny i v případech, kdy věřitel splnil veškeré podmínky pro provedení opravy základu daně, avšak ve chvíli, kdy tuto opravu provádí, se již dlužník v insolvenčním řízení nenachází (např. insolvenční soud zrušil konkurs z důvodu, že pro uspokojení věřitelů je majetek dlužníka zcela nedostačující). V návaznosti na judikaturu Soudního dvora Evropské unie byla rozšířena množina pohledávek, v souvislosti s jejichž nezaplacením vzniká povinnost provést opravu základu daně. Jedná se například o situaci, kdy bylo proti dlužníku zahájeno insolvenční řízení, věřitel nepřihlásil pohledávku ze zdanitelného plnění nejpozději ve lhůtě stanovené rozhodnutím soudu o úpadku a v případě přihlášení této pohledávky by pohledávka nebyla zcela nebo zčásti uspokojena. Novela zároveň odstranila „tvrdé“ zákazy provedení opravy základu daně v případě nedobytné pohledávky. Oprava základu daně nadále nebude možná při neexistenci dobré víry věřitele v zaplacení zdanitelného plnění v případě jeho postupu s péčí odpovídající péči řádného hospodáře. Zároveň je založena vyvratitelná domněnka, podle níž se má za to, že ustanovení o neexistenci dobré víry je naplněno právě a pouze při splnění některé ze zákonem o dani z přidané hodnoty stanovených podmínek. V návaznosti na judikaturu Soudního dvora Evropské unie novela stanovila nový důvod pro provedení opravy odpočtu daně, kterým je nezaplacení pohledávky ze zdanitelného plnění do uplynutí stanovené doby ode dne splatnosti. Provedení opravy (snížení odpočtu daně) je tak pro dlužníka povinné v případě, že pohledávka ze zdanitelného plnění nebyla uhrazena do posledního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž uplynula lhůta její splatnosti. Dlužník je povinen uplatněný odpočet daně snížit ve výši vypočtené ze základu daně stanoveného podle § 46a odst. 1. Povinnost provedení opravy odpočtu daně nevzniká, pokud k úhradě pohledávky dojde nejpozději v posledním dni šestého kalendářního měsíce bezprostředně následujícího po kalendářním měsíci, v němž se pohledávka stala splatnou. Nejběžnějším prostředkem k prokázání správnosti provedené opravy odpočtu daně je opravný daňový doklad vystavený věřitelem, dlužník však může prokázat správnost provedené opravy odpočtu daně i jiným způsobem. Dlužníkovi, který snížil odpočet daně, je umožněno zvýšit uplatněný odpočet daně v případě opravy základu daně, změny výše opravy základu daně určené kvalifikovaným odhadem, dodatečné opravy základu daně nebo zrušení opravy základu daně v případě nedobytné pohledávky, které mají za následek zvýšení základu daně u původního zdanitelného plnění a tím i zvýšení odpočtu daně. Pokud dojde k dodatečné opravě základu daně provedené z důvodu postoupení pohledávky věřitelem, je dlužník, který u přijatého zdanitelného plnění, které nebylo věřiteli zapláceno, snížil odpočet daně, oprávněn provést opravu, tj. zvýšit odpočet daně na základě opravného daňového dokladu vystaveného věřitelem, avšak pouze v případě a do výše základu daně vypočteného z úhrady provedené postupníkem. Dlužníkovi je umožněno opravit, tj. zvýšit, uplatněný odpočet daně ve lhůtě tří let od konce zdaňovacího období, ve kterém nastalo datum uskutečnění konkrétního opravného plnění. Dlužník je povinen prokázat zvýšení odpočtu daně daňovým dokladem.

Zrušení specifické úpravy majetku vytvořeného vlastní činností: Novela vypustila celý koncept dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností v souvislosti se změnou přístupu na základě judikatury Soudního dvora Evropské unie a Nejvyššího správního soudu. Důvodem byla rovněž nejednoznačnost vymezení rozsahu případů, na které se tento zvláštní postup vztahoval, a tím se stalo uplatňování dřívějších pravidel v praxi nepřiměřeně zatěžující, komplikované a mělo negativní dopad nejen na obce a příspěvkové organizace, ale i na kraje, neziskové organizace (např. školy), zdravotnická zařízení i všechny, kteří vykazovali kombinované/smíšené využití dlouhodobého majetku (tedy i podnikatelské subjekty typu bank nebo pojišťoven).